

Helsingin kaupungin liikennelaitos
TILINPÄÄTÖS 1.1. – 31.12.2014

HKLjk 26.2.2015

Laatinut:
Hallinto- ja talousyksikkö
Talousoalvelut

SISÄLLYSLUETTELO

Toimintakertomus -----	2-18
Tuloslaskelma -----	19
Tase -----	20-21
Rahoituslaskelma -----	22
Tilinpäätöksen 31.12.2014 liitetiedot-----	23-35
Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä säilytystavoista-----	35-36
Investoinnit-----	37-38
Tunnusluvut-----	39-40
Suoritetilinpäätös: Matkustajamäärät ja linjakilometrit -----	41
Matkustajakilometrit ja paikkakilometrit-----	42
Tilinpäätöksen allekirjoitus -----	43

TOIMINTAKERTOMUS TILIKAUDELTA 1.1. – 31.12.2014

HALLINTO

Helsingin kaupungin liikennelaitos on toiminut kaupunginvaltuuston 16.11.1994 tekemän päätöksen mukaisesti 1.1.1995 alkaen kirjanpitolakia ja -asetusta sekä kaupungin taloussääntöä noudattavana nettobudjetoituna kunnan liikelaitoksena.

Joukkoliikenteen organisointi muuttui Helsingin seudulla 1.1.2010, kun Helsingin seudun liikenne (HSL) aloitti toimintansa. HSL:n jäsenkuntia ovat Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi ja Sipoo. HSL vastaa Helsingin seudun joukkoliikenteen suunnittelu-, tilaaja- ja asiakastoiminnoista.

HKL on toiminut vuoden 2010 alusta lähtien raitiovaunu-, metro- ja lauttaliikenteen tuottajana sekä Helsingin raideliikenneinfran kehittämisestä ja ylläpidosta vastaavana organisaationa. HKL tuottaa liikenne- ja infrapalveluja Helsingin Seudun Liikenne -kuntayhtymälle.

Organisaatio, johto ja tilintarkastajat

Liikennelaitoksen toimintaa johtavaan johtokuntaan kuuluivat puheenjohtaja Otso Kivekäs, varapuheenjohtaja Riina Simonen ja jäsenet Kimmo Kokkila, Kari Kälviä, Ari Lehtinen, Sakari Oka, Marjaana Syrjälä, Lilja Tamminen ja Sinikka Vepsä. Kaupunginhallituksen edustajana johtokunnassa oli Jarmo Nieminen. Lisäksi johtokunnan kokouksiin osallistui rakennus- ja ympäristötointa johtava apulaiskaupunginjohtaja Pekka Sauri.

Johtokunnan varajäsenet olivat Hanne Owen, Pekka Aimonaho, Maria Landen, Anja Malm, Heidi Lehikoinen, Eva Buddas, Tuomo Valve, Vesa Virri ja Jouni Uusikivi. Kaupunginhallituksen edustajan varaedustaja oli Laura Rissanen.

Johtokunta piti 20 kokousta.

Liikennelaitoksessa toimi vuonna 2014 toimitusjohtajan alaisuudessa kolme taloudellisesti toisistaan eriytettyä yksikköä: HKL-Liikelaitos, HKL-Raitoliikenne ja HKL-Metroliikenne. HKL-Liikelaitos jakautuu hallinto- ja talousyksiköksi sekä HKL-Infrapalveluksi.

Laitoksen johtoryhmään kuuluivat vuoden 2014 lopussa toimitusjohtaja Ville Lehmuskoski, hallintojohtaja Yrjö Judström, raitoliikenneyksikön johtaja Pekka Sirviö, metroliikennejohtaja Tapio Hölttä, infrayksikön johtaja Juha Saarikoski ja viestintäpäällikkö Elina Maunuksela. Henkilöstön edustajina johtoryhmässä olivat Kari Uusikumpu ja Anneli Honkala, joiden varajäseninä toimivat Pekka Hirvonen ja Jarno Portti.

Johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 20 kertaa.

Vuodesta 2003 HKL:n toimitusjohtajana työskennellyt Matti Lahdenranta jäi eläkkeelle vuonna 2014. Kaupunginvaltuusto valitsi 24.9.2014 toimitusjohtajan virkaan diplomi-insinööri Ville Lehmuskosken.

HKL:n hallinnon ja talouden tarkastuksesta huolehtii valtuuston asettaman tarkastuslautakunnan 1. jaosto puheenjohtajanaan Terhi Koulu-mies.

Kaupungin tilintarkastusyhteisönä toimii KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy. Vastuullisena tilintarkastajana toimii Leif-Erik Forsberg, JHTT, KHT.

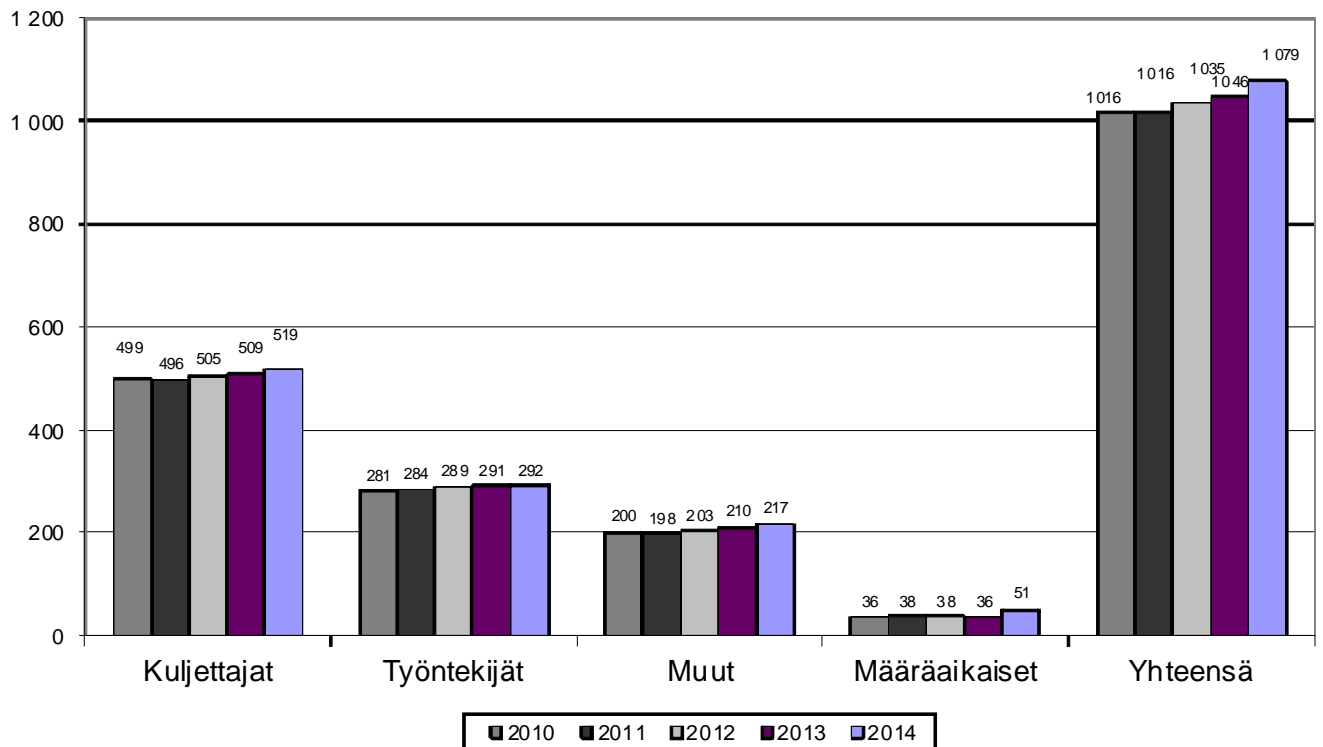
HENKILÖKUNTA JA MAKSETUT PALKAT

Helsingin kaupungin liikennelaitoksen palveluksessa oli tilikauden aikana keskimäärin 1 079 henkilöä (2013: 1 046). Tilikauden lopussa henkilöstövahvuus oli 1 065 (2013: 1 044).

Liikennelaitoksella työskenteli kaksi (2) työllistämisvaroin palkattuja henkilöitä vuonna 2014 (2013: 0).

Palkkoja maksettiin yhteensä 42 999 112,24 (2013: 42 065 171,95) euroa. Investointikohteisiin aktivoitujen palkkojen osuus maksetuista palkoista oli 2 164 267,97 (2013: 1 988 707,66) euroa.

Henkilöstömäärän rakenteelliset muutokset vuosina 2010 – 2014 näkyvät seuraavasta kuvasta:

Kuva 1 HKL:n henkilöstö keskimäärin vuosina 2010 – 2014.

TOIMIALAN KEHITYS

Liikennesuoritteet

Metrolienteessä tehtiin 62,1 milj. matkaa vuonna 2014 (2013: 63,5). Raitiolienteessä matkoja tehtiin 55,5 milj. matkaa (2013: 56,7).

Raitiolienteen tarjoamat paikkakilometrit putosivat hieman edellisvuodesta ja olivat 592,4 milj. paikkakilometriä (2013: 595,6). Metrolienteessä paikkakilometrejä kertyi 2 137,3 miljoonaa (2013: 2 124,9) eli 0,6 % edellisvuotta enemmän.

Laatu- ja ympäristöasiat

Laatu

Matkustajien tyytyväisyys HKL:n tuottamiin joukkoliikennepalveluihin säilyi hyvällä tasolla vuonna 2014. Asiakastyytyväisyyden kokonaisarvosana oli raitiovaunuliikenteelle 4,01 (2013: 4,00) ja metroliikenteelle 4,17 (2013: 4,22).

Matkustajien kokema järjestys ja turvallisuus parantuivat edellisestä vuodesta. Kokonaisarvosana oli raitioliikenteessä 4,22 (2013: 4,16) ja metroliikenteessä 4,13 (2013: 4,08). Molemmissa arvosanan asteikko on 1-5 (1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä).

Joukkoliikenteen laatututkimuksella tutkitaan kaluston turvallisuutta ja laatua havainnointitutkimuksella. Tutkimuksia suoritetaan keväisin ja syksyisin. Vuoden 2014 aikana HSL muutti laatupisteytyksen perusteita, joten tulokset eivät sellaisenaan ole vertailukelpoisia aiempien vuosien kanssa

Kevään 2014 laatututkimusten keskiarvot olivat raitioliikenteessä 99,55% (2013 koko vuosi: 99,84%) ja metroliikenteessä 99,50% (2013 koko vuosi: 99,85%). Tulokset ilmoitetaan laatupisteinä, joissa pyritään maksimiarvoon (100%).

Syksyn laatututkimuksen yhteydessä otettiin käyttöön poikkeamapisteitys. Poikkeamapisteissä paras mahdollinen laatutaso on 0 ja maksimiarvoa ei ole. Jokainen vaunussa havaittu poikkeama lisää poikkeamapistesaldoa. Syksyn laatututkimusten arvot olivat raitioliikenteessä 13,86 ja metroliikenteessä 11,22.

Helsinki on ollut mukana kansainvälisessä BEST -tutkimuksessa vuodesta 2000 alkaen. Vuonna 2014 oli mukana kuusi kaupunkia: Helsinki, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma, Wien ja Geneve. Haastattelututkimus tehtiin kaikissa HSL:n jäsenkunnissa. Helsingin seutu oli kokonaisarvosanalla mitattuna paras joukkoliikennekaupunki jo viidentenä vuotena peräkkäin. Helsingin seudun asukkaista 78 prosenttia oli tyytyväisiä joukkoliikenteeseen.

HSL-alue on paras joukkoliikenteen tarjonnassa, luotettavuudessa, rahalle saadussa vastineessa ja joukkoliikenneuskollisuudessa. Myös mukavuudessa ja joukkoliikenteen yhteiskunnallisessa merkityksessä HSL-alue jakaa parhaimman kaupungin tittelin. Yksittäisistä tekijöistä HSL-alue nousee selvästi muiden kaupunkien yläpuolelle istumapaikan saannissa, joukkoliikenteen toimivuudessa vapaa-ajan matkoilla ja kohtuullisissa lippujen hinnoissa.

Osatekijöittäin tarkasteltuna BEST -kaupunkien keskiarvon alapuolelle Helsinki jää henkilöstön toiminnassa ja tiedon saannissa. Henkilökunnan neuvontakykyä pidetään Helsingissä heikompana kuin missään muussa kaupungissa. Henkilökunnan ystävällisyyteen tyytyväisyys on keskitasoa. Yksittäisistä tekijöistä keskiarvon alapuolelle Helsinki jää selvästi pysäkki-informaatioissa ja liikennevälineiden siisteydessä. Tie-

donsaannin osalta asukkaat kokevat, että tietoa on helppo saada matkaa suunniteltaessa, mutta tyytyväisyys on vähäisempää pysäkki-informaatioon ja tiedottamiseen liikennehäiriöiden sattuessa.

HKL:n metro- ja raitioliikenteen saamat liikennöitsijäarvosanat ovat HSL:n tilaaman liikenteen korkeimpia, joten BEST-tutkimuksen alhaisimpien osa-alueiden arviot kohdentuvat eniten bussiliikenneyhtiöiden toimintaan. HKL-Raitioliikenteessä palvelun laatua tutkittiin Mystery Shopping -menetelmällä. Tutkimuksen ensisijaisena tavoitteena oli saada mahdollisimman luotettava ja objektiivinen kuva asiakaskohtaamisten laadusta käytännössä.

Vuoden 2014 Mystery Shopping -tutkimukset jakaantuivat kahteen osaan. Kesällä suoritettiin suppea 40 asiointin tutkimus, joista puolet tutkimusasioinneista tehtiin linjalle 4 ja puolet linjalle 7B, kyseisten linjojen ollessa poikkeusreiteillä. Tällä tutkimuskierroksella tarkkailtiin erityisesti poikkeustilanteen hallintaa ja ennen kaikkea kuuluttamista.

Syksyn tutkimus suoritettiin edellisen vuoden tapaan 240 asiointilla. Tutkimuksen tavoitteena oli saada mahdollisimman totuudenmukainen kuva raitiovaunukuljettajien tämänhetkisestä asiakaspalvelun ja asiakaskohtaamisten laadusta. Tulosten mukaan vaunujen ja pysäkkien siisteydessä oli tapahtunut parantumista ja esimerkiksi erinomaisessa kunnossa olevien pysäkkien määrä oli lisääntynyt. Kehittämiskohteeksi nostettiin kuljettajien ajotapa, missä oli tapahtunut jonkin verran laskua edelliseltä vuodelta. Saatuja tuloksia tullaan hyödyntämään vuoden 2015 koulutusohjelmien sisältöä suunniteltaessa.

Metrolinjakäytön vartiointi toteutettiin Palmian kanssa yhteistyösopimuksella, johon sisällytettiin laatumittareita. Yhtenä mittarina käytettiin metrolinjakäytön järjestyksenvalvojen toiminnan arviointiin Mystery shopping -tutkimuksia.

Tutkimus tehtiin samoilla kriteereillä keväällä ja syksyllä, ja parhaat arvot annettiin palvelutilanteiden ilmapiiristä: arvosanojen keskiarvoksi tuli 3,2 (asteikko 1-4). Lähes kaikissa asioinneissa ilmapiiri koettiin hyväksi tai erinomaiseksi.

Hallinto- ja talousyksikössä sekä HKL-Infrapalvelussa tehtiin sisäinen asiakastyytyväisyyskysely.

Hallinto- ja talousyksikössä kysely suunnattiin kaikille niille 445:lle HKL:n työntekijöille, joilla on sähköpostiosoite. Kyselyyn vastasi 151 henkilöä. Palvelujen käyttäjien arvio HTY:n palvelujen laadusta pysyi edellisen vuoden tasolla ja oli 3,4 asteikolla 1-5. Raitioliikenteen henkilöstön arviot laskivat edellisestä vuodesta, mutta infrapalveluiden ja metrolinjakäytön arviot olivat hieman edellistä vuotta paremmat.

Infrapalveluissa kysely lähetettiin 160 valikoiduille vastaajalle, joista 23 oli infrapalveluiden omaa henkilöstöä. Kyselyyn vastasi 65 henkilöä.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että arvio infrapalveluiden palvelujen laadusta laski edellisvuodesta ja oli 3,1 asteikolla 1-5. Metroliikenteen ja erityisesti hallinto- ja talousyksikön henkilöstön arviot olivat edellistä vuotta heikommät. Raitioliikenteen henkilöstön arviot puolestaan nousivat hieman ja infrapalvelun omien vastaajien arviot pysyivät ennallaan.

Ympäristö

Helsingin joukkoliikenteen suunnittelu perustuu raideliikennetarkoituksiin. HKL on pääkaupungin liikennelaitoksena merkittävä ympäristövaikuttaja joukkoliikenteessä.

HKL on sitoutunut toiminnassaan Helsingin kaupungin strategiaohjelman mukaisesti ilmastonmuutoksen torjumiseen. Helsingin kaupungin ympäristöpolitiikka asettaa tavoitteet kahdeksalle osa-alueelle, joiden mukaiset ympäristösuorituskyvyn indikaattorit HKL raportoi vuosittain Helsingin kaupungille. Lisäksi HKL julkaisee vuosittain oman ympäristöraportin.

HKL:n tavoiteohjelman 2010-2015 strategisena tavoitteena on, että HKL:n raideliikenne säilyttää asemansa seudun ympäristöystävällisimpänä liikennemuotona. Tavoiteohjelman mukaisesti HKL on sitoutunut parantamaan energiatehokkuutta sekä liikennöinnissä että kiinteistöissä.

Liikennöinnin energiankulutukseen vaikuttavat monet tekijät, kuten reitien sujuvuus, kaluston tekniikka ja ajotapa.

Taloudellisen ja ennakoivan ajon opetus on osana kuljettajien koulutusohjelmia. Vuonna 2014 kuljettajille on annettu taloudellisen ja ennakoivan ajon opetusta HKL-Raitioliikenteessä yhteensä 967 henkilöoppituntia ja HKL-Metroliikenteessä yhteensä 713 henkilöoppituntia.

HKL panostaa kalustohankinnoissa energiatehokkuuteen, ympäristönäkökohtien huomiointiin ja alhaisiin elinkaarikustannuksiin.

Kaksi ensimmäistä Artic nivelraitiovaunua oli edelleen koekäytössä vuoden 2014 ajan ja niiden sarjatuotanto käynnistyi 2014 aikana. Uuden M300-metrojunan hankinta eteni 2014 aikana siten, että vuoden 2015 aikana saadaan ensimmäiset junat koekäyttöön.

HKL osallistui Helsingin valtuustostrategian mukaiseen Ratikkaprojektiin, jonka tehtävänä on edistää raitioliikennehankkeiden toteutumista Helsingissä. Ratikkaprojekti laati ja hyväksyi tulevien vuosien raitiotie-laajennushankkeiden portfolion, joka toteuttaa Helsingin strategisia valintoja raitioliikenteen lisäämisestä. HKL jatkoi myös syväuraisiin vaihteisiin siirtymiseen sekä vaihteautomaatioon tähtäävää hankettaan.

Metro on energiatehokas ja ilmastoystävällinen tapa liikkua ja Länsimetron ympäristövaikutusten arvioinnissa on todettu, että Länsimetron käyttöönotto tulee vähentämään merkittävästi kasvihuonekaasupäästöjä ja parantamaan ilmanlaatua. HKL osallistuu asiantuntijana Länsimetron rakentamisprojektiin. Vuoden 2014 aikana asiantuntija-apua annet-

tiin mm. Länsimetron aiheuttamien sähkömagneettisten häiriöiden selvittämiseen.

Kaupungin liikelaitoksena HKL on sitoutunut kuntien energiatehokkuussopimukseen (KETS), joka asettaa tavoitteet kiinteistöjen energiankulutuksen seurannalle ja vähentämiselle ja raportoinnille. HKL:n energiansäästön toimintasuunnitelmassa kuvataan HKL:n kiinteistöissä tehtävä energiatehokkuuden edistäminen käytännössä.

HKL hankkii uusiutuvilla energialähteillä tuotettua sähköä. Vuodesta 2014 alkaen niin liikennöinnissä kuin kiinteistöissäkin on käytössä pohjoismainen uusiutuva sähkö, joka on tuuli- ja vesivoimaa. Asiakkaille uusiutuvan sähkön käytöstä kerrottiin energiansäästöviikkoon huipentuva markkinointikampanjalla, joka näkyi asemilla, näytöillä sekä raitiovaunun ja metrojunan teippauksin. Matkustapuhtaasti.fi -sivusto uusittiin kampanjailmettä vastaavaksi. Vuonna 2014 julkaistiin HKL ja ympäristö -esite, jossa esitellään HKL:n työtä ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Lisäksi HKL oli esillä Energiansäästöneuvottelukunnan 40-vuotisen taipaleen kunniaksi julkaistussa Helsingin Sanomien liitteessä.

Syksyllä 2013 aloitettu HKL:n toimintajärjestelmän rakentamistyö jatkui vuoden 2014 ajan. Toimintajärjestelmä kattaa laadun, ympäristön ja työterveys- ja työturvallisuusasioiden hallinnan sekä turvallisuusjohtamisjärjestelmän. Toimintajärjestelmälle tullaan hakemaan sertifiointi vuoden 2015 aikana.

Yhteistyö kaupungin konserniyhtiöiden kanssa

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)

HKL on jatkanut entiseen tapaan tiivistä yhteistyötä Helsingin kaupungin konsernitilinpäätökseen konsolidoitavan Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) kanssa.

HKL:n ja HSL:n yhteistyö on kaikilta keskeisiltä osiltaan määritelty ja sovittu osapuolten kesken voimassa olevissa sopimuksissa. Merkittävimmät sopimukset koskevat toisaalta Helsingin joukkoliikenneinfran käyttämistä HSL:n suunnittelemassa ja tilaamassa liikenteessä sekä toisaalta raitio-, metro- ja Suomenlinnan liikenteen tuottamista. Lisäksi osapuolilla on muita sopimuksia koskien mm. tietojärjestelmiä, joukkoliikenteen pysäkkejä, kuljettajien sosiaalituloja, lippuautomaatteja ja matkalippujen tarkastamista sekä HSL:n HKL:ltä vuokraamia tiloja.

HKL:n ja HSL:n välisten sopimusten toteutumista seuraavat johto- ja ohjausryhmät, jotka kokoontuvat säännöllisesti. Vuoden 2014 lopussa päättyi eräitä tietojärjestelmien siirtymäkausien sopimuksia, jolloin myös näihin sopimuksiin liittyviä omaisuuseriä siirtyi HSL:n omistukseen.

Suomenlinnan Liikenne Oy (SLL)

SLL harjoittaa vesiliikennettä (matkustajaliikenne ja huoltoliikenne) HKL:n kanssa tehtyjen sopimusten perusteella. HKL:llä on puolestaan matkustajaliikenteen järjestämisestä Suomenlinnaan sopimusjärjestely HSL:n kanssa vuoden 2017 loppuun saakka.

SLL on myös vuokrannut toimitilat HKL:n pääkonttorin 4. kerroksesta. SLL:llä ja HKL:llä on lisäksi sopimukset IT-palvelujen ja postipalvelujen käytöstä HKL:n pääkonttorissa. SLL hankkii HKL:ltä myös henkilöstö-, hallinto-, toimistopalveluita sekä lainopillisia palveluita.

HKL:n kiinteistöyhtiöt

HKL:n yhteistyö muiden kaupunkikonserniin ja HKL-konserniin kuuluvien tytäryhtiöidensä, Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy:n, Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohallin ja Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitoksen kanssa on jatkunut aikaisempien käytäntöjen mukaisesti.

Kiinteistö Oy Espoon terminaalin osakkeista 50 % omistaa Helsingin kaupunki / HKL ja toiset 50 % Espoon kaupunki. Kyseessä on ns. yhteisyhteisö. Terminaalista hoidetaan Espoon suunnan bussien liikennöinti.

Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli pitää yllä Kaisaniemen metroasemaa ja HKL myy sille mm. erilaisia kiinteistöpalveluita.

Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy on Helsingin kaupungin/HKL omistama varikkokiinteistöyhtiö, joka ylläpitää Ruskeasuon varikkoa. Rakennuksen varikkotilat on vuokrattu Helsingin Bussiliikenne Oy:lle. Varikkorakennuksessa on myös liikuntavirastolle vuokrattuja salibandytiloja. Yhtiöllä on sopimukset HKL:n kanssa mm. kiinteistöpalvelujen käytöstä.

Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos pitää yllä Vuosaaren metroaseman läheisyydessä olevaa, myös liityntäpysäköintiä palvelevaa pysäköintilaitosta. HKL on yhtiön suurin osakas omistamalla noin 72 % yhtiön osakekannasta. Pysäköintilaitoksessa on erillinen taksirytyksille vuokrattu tila, jossa on myös taksien pesupaikka. Tähän järjestelyyn liittyvät aktiviteetit täydentävät pysäköintilaitoksen kannalta hyödyllisellä tavalla tilojen normaalia pysäköintikäyttöä.

Osakkuusyhtiöitä Kiinteistö Oy Espoon terminaalin lisäksi HKL:llä on Kiint. Oy Helsingin Tapuli kaupungintie 5 ja Kiinteistö Oy Helsingin Ruoholahden Parkki sekä Länsimetro Oy. Kiint. Oy Helsingin Tapuli kaupungintie 5 ylläpitää Puistolalan aseman läheisyydessä liityntäpysäköintiä palvelevaa pysäköintilaitosta. HKL on yhtiön suurin osakas, sen omistusosuus on 36 % yhtiön osakekannasta. Kiinteistö Oy Helsingin Ruoholahden Parkissa HKL:llä on osakeomistuksen johdosta yhteensä 141 liityntäpysäköintipaikkaa, HKL:n vähemmistöosuus yhtiöstä on 9 %.

Länsimetro Oy rakennuttaa, omistaa, hallitsee, ylläpitää, huoltaa ja kehittää Helsingin Ruoholahdesta Espoon Kivenlahteen ulottuvan metrolinjan metroluennetta palvelevia raitteita, tunneleita, asemarakennuksia, pysäköintitiloja ja muita sen toimintaa palvelevia rakennelmia ja laitteita. Tällaisia rakennelmia eivät ole osin asemarakennusten liiketilat ym. rakennelmat ja laitteet, jotka eivät välittömästi palvele metroluennetta. Helsingin kaupunki/HKL omistaa osakkeista 15 %; Helsingin omistusosuus oli aikaisemmin 28 %, mutta Länsimetro Oy:n osakassopimukseen tehtiin muutos joulukuussa 2014, kun Länsimetro Oy otti vastuulleen myös metron jatkorakentamisen Matinkylästä Kivenlahteen, kun alkuperäinen osakassopimus sisälsi metron rakentamisen Ruoholahdesta Matinkylään.

Strategia

HKL:n tavoiteohjelmassa 2010 – 2015 on asetettu konkreettiset tavoitteet HKL:lle. Ohjelman toteutumista on seurattu säännöllisesti. Tavoiteohjelma on tehty vuonna 2010 ja päivitetty vuonna 2012. HKL:n strategia tullaan uudistamaan vuonna 2016.

KAUPUNGIN RAHOITUS

Kaupunginvaltuuston 16.11.1994 tekemän päätöksen mukaisesti liikennelaitoksen aloittavaan taseeseen 1.1.1995 merkittiin valtuuston päättämää käyttöomaisuutta silloista kokonaisarvoa – 296 249 072,86 euroa – vastaamaan valtuuston päättämät pääomaerät, jotka jaettiin

– peruspääomaksi A	102 602 708,16 €
– peruspääomaksi B	177 306 066,70 €
– perustamislainaksi	16 340 298,00 €

Peruspääoman A, joka kattoi liikenteen tuotantopalvelujen rakennukset, kiinteät rakenteet ja liikkuvan kaluston, tuottovaatimukseksi valtuusto asetti 9 prosenttia. Peruspääomalle B, joka kattoi henkilökuljetustoiminnan radat, asemat ja pysäkit, ei asetettu tuottovaatimusta. Perustamislainan koroksi asetettiin 9 prosenttia ja lainan takaisinmaksuajaksi 25 vuotta viiden ensimmäisen vuoden ollessa lyhennyksistä vapaat. Laina oli kokonaisuudessaan HKL-Bussiliikenteen laina ja peruspääomasta A oli HKL-Bussiliikenteen pääomaa 8 798 583,18 euroa, HKL-Raitiliikenteen pääomaa 24 839 818,18 euroa, HKL-Metroluennettien pääomaa 33 155 431,80 euroa, HKL-Rata- ja kiinteistöpalveluiden pääomaa 1 280 627,42 euroa sekä HKL-Liikelaitoksen pääomaa 34 528 247,58 euroa.

HKL-Bussiliikenne myytiin Helsingin Bussiliikenne Oy:lle 1.1.2005. Tällöin perustamislaina siirtyi Helsingin Bussiliikenne Oy:n vastuulle ja peruspääoma A palautettiin Helsingin kaupungille. Liikennelaitoksen pääomaerät olivat seuraavat 31.12.2014:

– peruspääoma A	93 804 124,97 €
– peruspääoma B	286 213 492,66 €

Peruspääoma A jakautuu seuraavasti yksiköittäin 31.12.2013: HKL-Liikelaitos 35 808 874,99 euroa, HKL-Metroliikenne 33 155 431,80 euroa ja HKL-Raitioliikenne 24 839 818,18 euroa.

Peruspääoma B on kokonaisuudessaan HKL-Liikelaitoksella ja sitä on korotettu lähtötasosta 1.1.1995 yhteensä 108 907 425,96 eurolla. Vuodesta 2009 alkaen peruspääoma B:hen ei ole tehty korotuksia.

Nettobudjetointiperiaatteen mukaan kaupungin vuoden 2014 talousarvion rahoitusosaan sisältyivät tuloina liikennelaitokselta peruspääoman tuotto, infran korkotulon palautus kaupungille ja tuki infrainvestointien pääomakuluihin. Kaupungin pitkäaikaista vierasta pääomaa lyhennettiin 2,0 milj. eurolla.

Erät toteutuivat seuraavasti:

	TP2013 1000 €	TA2014 1000 €	TP2014 1000 €	Erotus 1 000 €
Peruspääoman tuotto	8 442	8 442	8 442	0
Infran korkotulo	10 926	11 210	11 322	112
Tuki infrainvestointien pääomak.	-4 695	-8 907	-7 362	1 545
Netto	14 673	10 746	12 402	1 656
Pitkäaikaisen vieraan pääoman lis.	0	0	0	0

MUU RAHOITUS

HKL nosti uutta lainaa Euroopan investointipankilta (EIB) 50,0 milj. euroa vuonna 2014. HKL lyhensi kaupungin ulkopuolisia lainojaan 4,2 milj. eurolla vuonna 2014.

INVESTOINNIT

HKL:n investoinnit olivat 44,2 milj. eurolla. Suurin yksittäinen investointikohde oli Jokeri 2 rakentaminen 17,3 milj. euroa. Muita suuria hankkeita olivat uudet raitiovaunut 8,9 milj. euroa, uusien metrovaunujen ennakkomaksut 5,7 milj. euroa, metrovarikon laajennus- ja peruskorjaukset 4,0 milj. euroa ja Myllypuron metroaseman peruskorjaus 3,1 milj. euroa.

Vuoden 2014 investointien kokonaismäärää vähentää se, että automaattiprojektilla kirjattuja investointimenoja on siirretty keskeneräisestä omaisuudesta pitkäaikaisiin saamisiin yhteensä 24,0 milj. euroa 31.12.2014.

Valtionavustukset Länsimetron suunnitteluun ja rakentamiseen

Länsimetron rakentamiseen saatu vuotta 2013 koskeva avustus 12.768.235,18 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuoden 2014 alussa. Avustus on kirjattu vuodelle 2014 ja se tilitettiin Länsimetro Oy:lle vuoden 2014 aikana. Avustus on läpikulkuerä HKL:n kirjanpidossa.

Länsimetron rakentamiseen saatava vuotta 2014 koskeva avustus 18.260.955,16 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuonna 2015 ja kirjattu HKL:n tilinpäätöksessä 2014 siirtosaamisiin liikennevirastolta. Länsimetro Oy:n ostolasku ko. avustuksesta on kirjattu HKL:n ostovelkoihin tilinpäätöksessä 2014. Länsimetro Oy on kirjannut avustuksen myyntisaamisiin tilinpäätöksessään 2014. Valtionavustus käsitellään HKL:n kirjanpidossa läpikulkueränä.

Merkittävät investointipäätökset

Tilivuoden aikana tehtiin edellä mainittujen hankkeiden lisäksi mm. seuraavat investointikohteita koskevat päätökset johtokunnassa:

- 27.3.2014 ja 11.9.2014 Kaupunkipyöräjärjestelmän hankesuunnitelman päivittäminen (5,0 milj. euroa),
- 17.6.2014 Myllypuron metroaseman peruskorjauksen urakoista päättäminen (9,4 milj. euroa; lisätilaukset enintään 1,7 milj. euroa),
- 17.6.2014 Keski-Pasilan KVR-urakan tilaaminen HKR-Rakennuttajalta (14,6 milj. euroa),
- 17.6.2014 Kuusmiehentien joukkoliikennekadun tilaaminen HKR-Rakennuttajalta (3,9 milj. euroa).

LIKENNELAITOKSEN KÄYTTÖTALOUS

Liikevaihto

HKL:n tilikauden liikevaihto oli 151,6 (2013: 144,6) milj. euroa. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 50,0 (2013: 49,9) milj. euroa, metroliikenteestä 25,8 (2013: 24,7) milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteestä 3,7 (2013: 3,5) milj. euroa eli yhteensä 79,5 (2013: 78,1) milj. euroa.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 64,5 (2013: 61,7) milj. euroa. Infrakorvaus sisältää metro-, raitio-, juna-, bussi- ja lauttaliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja. Metroliikenteen infrakorvaus on 43,6 (2013: 41,0) milj. euroa, raitioinfran 18,6 (2013: 18,2) milj. euroa, bussi-infran 1,5 (2013: 1,8) milj. euroa, junainfran 0,6 (2013: 0,6) milj. euroa ja lauttainfran 0,3 (2013: 0,2) milj. euroa.

- Kaupungin tuesta 7,4 (2013: 4,7) milj. euroa, jolla katetaan infran luonteisia kuluja siltä osin kuin HSL ei niitä korvaa HKL:lle. Tällaisia kuluja ovat infrainvestointien poistojen ja korkojen korvaaminen (50 %), liityntäpysäköinti, bussiliikenteen valmiusmaksut, Suomenlinnan tavaraliikenteen korvaus ja bussipysäkkikustannukset.
- Muista myyntituotoista 0,2 (2013: 0,2) milj. euroa, joka sisältää raitio- ja metrolinnoituksen tilausajotuottoja.

Valmistus omaan käyttöön

Valmistuksena omaan käyttöön on kirjattu 5,8 (2013: 6,3) milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja peruskorjaukseen liittyviä töitä sekä tarvikkeita 4,9 milj. eurolla. Vanhojen raitiovaunujen peruskorjauksista kirjattiin valmistusta omaan käyttöön yhteensä 0,7 milj. euroa sekä uusien metrovaunujen kehittämiseen ja vanhojen metrovaunujen peruskorjaukseen yhteensä 0,2 milj. euroa.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muut tuotot olivat 17,9 (2013: 21,9) milj. euroa, joista suurimmat yksittäiset tuotot olivat vuokrat 8,4 (2013: 7,6) milj. euroa ja mainostulot 3,8 (2013: 3,8) milj. euroa. Vuoden 2013 tuotoissa on mukana Töölönkadun asuinkiinteistön myynnistä saatu myyntivoitto 4,6 milj. euroa.

Kulut

Kulut ennen liikeylijäämää olivat 146,0 (2013: 142,5) milj. euroa eli 2,5 % edellisvuotta enemmän.

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ostettiin 15,0 (2013: 15,5) milj. eurolla.

Palveluiden ostot olivat 29,7 (2013: 28,9) milj. euroa. Palveluiden ostoihin sisältyvät mm. liikennevälineiden korjaus- ja huolto 4,3 (2013: 4,0) milj. euroa, vartiointi 4,1 (2013: 4,5) milj. euroa, Suomenlinnan henkilö- ja tavaraliikenteestä maksetut korvaukset 3,8 (2013: 4,1) milj. euroa, koneiden ja laitteiden korjaus ja huolto 3,3 (2013: 3,0) milj. euroa, rakennusten siivous ja ulkopuhdistus 2,9 (2013: 3,0) milj. euroa sekä ratojen korjaukset ja huollot 2,6 (2013: 2,4) milj. euroa.

Henkilöstökulut olivat 57,1 (2013: 56,4) milj. euroa, josta palkkojen osuus oli 43,0 (2013: 42,1) milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä nousi 33 henkilöllä vuodesta 2013.

Suunnitelman mukaiset poistot olivat 36,0 (2013: 33,6) milj. euroa. Poistotasoa nostaa metron kulunvalvonnan poistot 1,9 milj. euroa vuonna 2014; kulunvalvonta siirrettiin valmiiseen omaisuuteen 31.12.2013.

Liiketoiminnan muut kulut olivat 8,2 (2013: 8,0) milj. euroa. Vuokratulot olivat 7,3 (2013: 6,7) milj. euroa. Vuokratasoa nostavat Ruskeasuon

varikkokiinteistön lisääntyneet hoitovastikemaksut. HKL osti Helsingin Bussiliikenne Oy:n omistamat Ruskeasuon varikkokiinteistö Oy:n osakkeet vuoden 2013 lopussa.

Liikelylijäämä oli 29,2 (2013: 30,3) milj. euroa ja liiketulosprosentti 19,3 (2013: 20,9). HKL sai myyntivoittoa Töölönkadun asuinkiinteistön myynnistä 4,6 milj. euroa vuonna 2013; vuoden 2013 oikaistu liikelylijäämä ilman myyntivoittoa oli 25,7 milj. euroa.

Rahoituskulut olivat 23,5 (2013: 21,6) milj. euroa. Infrakoron palautus kaupungille oli 11,3 (2013: 10,9) milj. euroa, korvaus peruspääomalle 8,4 (2013: 8,4) milj. euroa sekä korkokulut lainoista 3,7 (2013: 2,2) milj. euroa.

Tulos rahoituserien jälkeen eli ylijäämä ennen varausten muutoksia oli 5,8 (2013: 8,7) milj. euroa.

Uutta investointivarausta on lisätty 5,8 milj. euroa, josta 5,4 milj. euroa kohdistuu HKL-Liikelaitokselle ja 0,3 milj. euroa HKL-Metroliikenteelle. HKL-Liikelaitoksen investointivaraus kohdistetaan Myllypuron metroaseman peruskorjaukseen ja HKL-Metroliikenteen varaus uusiin M300-metrovaunuihin.

Poistoeroa on purettu yhteensä 2,4 (2013: 2,3) milj. euroa.

Aikaisempina tilikausina kirjattua investointivarausta on muutettu investointivaraksesta poistoeron lisäykseksi 4,7 milj. eurolla vuonna 2014: Vuosaaren päätesyöttöasema valmistui (4,0 milj. euroa), Artica-raitiovaunu (0,5 milj. euroa) otettiin käyttöön ja M200-metrovaunujen peruskorjaus valmistui (0,2 milj. euroa) vuonna 2014.

Poistoeron ja investointivarausten muutoksien jälkeen HKL:n tulos on 2,4 (2013: 2,3) milj. euroa.

Käyttötalouteen kohdistuvat valtionavut olivat 156 960,00 euroa (2013: 141 828,33). Tuki kohdistuu Suomenlinnan lauttaliikenteen tavaraliikenteen tukemiseen.

Käyttötalouden vertailu tulosbudjettiin

Taulukko 1

Liikennelaitoksen vuoden 2014 tulosbudjetin ja tilinpäätöksen vertailu

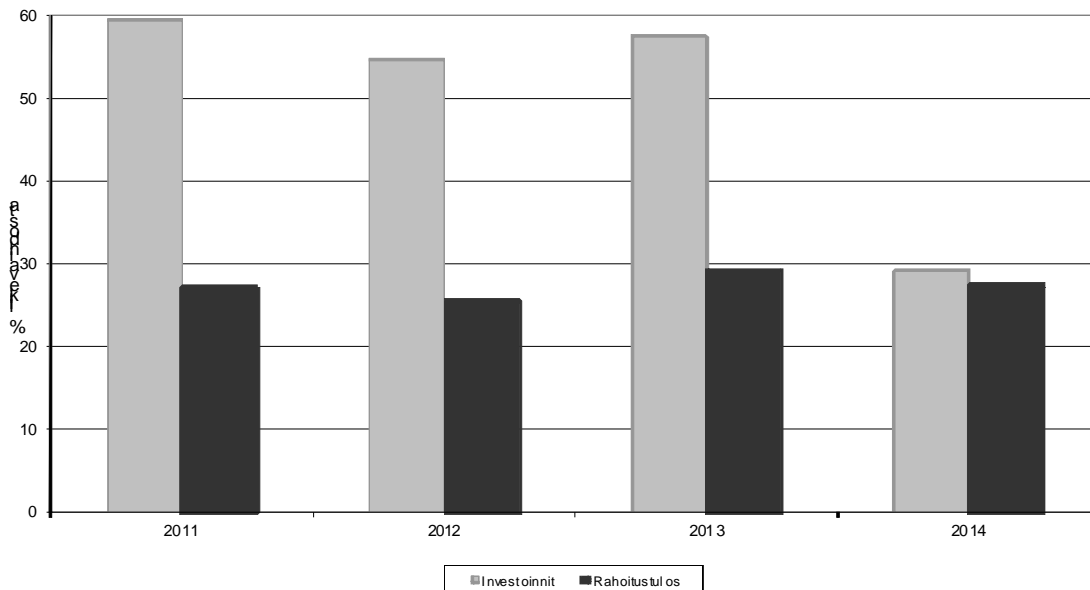
TULOSLASKELMA	TB 2014 1 000 €	TP 2014 1 000 €	Erotus 1 000 €
Liikevaihto yhteensä	154 916	151 624	-3 292
Tuki kaupungilta	7 516	7 362	-154
Liikennöintikorvaustulot	80 646	79 545	-1 102
Infrakorvaukset	66 566	64 533	-2 033
Muut tulot	188	184	-4
Valmistus omaan käyttöön	4 988	5 757	769
Liiketoiminnan muut tuotot	17 287	17 869	582
Varsinaiset kulut	-114 379	-110 054	4 325
Poistot	-35 681	-35 993	-312
Liikelylijäämä	27 131	29 203	2 071
Rahoitustuotot ja -kulut	-23 919	-23 442	477
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0	0	0
Ali-/ylijäämä ennen varauksia	3 213	5 761	2 548
Poistoeron muutos	2 406	-2 341	-4 747
Varausten muutos	-5 619	-1 065	4 554
Tilikauden yli/-alijäämä	0	2 355	2 355

Rahoitustulos

Liikennelaitoksen rahoitustulos (nettotulos + poistot) olivat 41,8 (2013: 42,4) milj. euroa eli 27,5 % (2013: 29,3) liikevaihdosta. Nettoinvestoinnit olivat samaan aikaan 44,2 (2013: 83,3) milj. euroa eli 29,2 % (2013: 57,6) liikevaihdosta.

INVESTOINNIT JA RAHOITUSTULOS

Kuva 2

Liikennelaitoksen nettoinvestoinnit liikevaihdosta ja rahoitustulos vuosina 2011 - 2014

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vuoden 2013 tilinpäätöksessä liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy Töölön asuinkiinteistön myynnistä saatu myyntivoitto 4 553 566,31 euroa (HKL-Liikelaitos).

Automaattimetrohankkeen käsittely taseessa 31.12.2014

HKL:n johtokunta päätti 18.12.2014, että HKL:n ja Siemensin välinen automaattimetroprojekti lopetetaan ja sopimus Siemensin kanssa puretaan. Johtokunta vahvisti asian uudelleen kokouksessaan 13.1.2015. HKL purki sopimuksen Siemensin kanssa kokonaisuudessaan 21.1.2015.

HKL on siirtänyt automaattimetroprojektiin liittyviä investointimenoja keskeneräisestä omaisuudesta pitkäaikaisiin saamisiin 23 998 371,88 euroa 31.12.2014. Tämä sisältää Siemensille maksettuja eriä automaattimetrohankkeesta 19 592 284,85 euroa. Loppuosa pitkäaikaisiin saamisiin kirjatuista eristä on HKL:n omia automaattimetroon kohdistuneita kuluja sekä ulkopuolisia asiantuntijapalveluita.

Automaattimetroprojektille kirjattuja investointimenoja on HKL:n valmiissa omaisuudessa 31.12.2014 (pysyvissä vastaavissa) 16 598 760,08 euroa. Omaisuuserä on metron kulunvalvontajärjestelmä, jonka Siemens on toimittanut HKL:lle osana automaattiprojektihanketta ja se on siirretty HKL:n valmiiseen omaisuuteen 31.12.2013. Ku-

lunvalvonnan alkuperäinen hankinta-arvo oli 18 450 193,00 euroa, josta on kirjattu poistoja 1 851 432,92 euroa vuonna 2014.

LIIKETOIMINNAN KEHITTYMINEN VUONNA 2015

HKL:n tulosbudjetissa 2015 on oletuksena, että Siemensin ja HKL:n välinen automaattimetrosopimus puretaan ja että metron automatisoinnin käyttöönotto siirtyy 2020-luvulle. Automatisoinnin toteuttamismahdollisuuksia selvitetään vuoden 2015 aikana.

HKL:n liikevaihto on 155,5 milj. euroa vuonna 2015. Liikevaihto muodostuu seuraavista eristä:

- HSL:ltä laskutettavista liikennöintikorvauksista raitioliikenteestä 50,3 milj. euroa, metrolinnoista 25,5 milj. euroa ja Suomenlinnan lauttaliikenteestä 3,6 milj. euroa eli yhteensä 79,4 milj. euroa.
- HSL:ltä laskutettavasta infrakorvauksesta 65,1 milj. euroa. Infrakorvaus sisältää raitio-, metro-, bussi-, juna- ja lauttaliikenteen infraomaisuuden pääomakuluja sekä ylläpito- ja hallintokuluja.
- Helsingin kaupungilta saatavasta infratuesta 10,9 milj. euroa, jolla katetaan se osuus infrakuluista, joita HSL ei maksa HKL:lle.
- Muista myyntituotoista 0,2 milj. euroa, joka sisältää raitioliikenteen tilausajotuottoja.

Valmistusta omaan käyttöön on 5,4 milj. euroa, joka sisältää ratojen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä töitä sekä raitiovaunujen peruskorjauksia.

Liiketoiminnan muut tuotot, 14,9 milj. euroa, koostuvat pääosin vuokra- ja mainostuloista. Mainostulojen ennakoidaan pienenevän vuonna 2015.

Aineita ja tarvikkeita on budjetoitu 16,0 milj. euroa. Suurin erä on sähkömaksut 9,1 milj. euroa.

Palvelujen ostoihin on budjetoitu 34,3 milj. euroa. Suurimmat yksittäiset menoerät ovat vartiointi 4,4 milj. euroa, liikennevälineiden korjaukset ja huollot 4,3 milj. euroa, Suomenlinnan lauttaliikenteen korvaus 4,1 milj. euroa ja ratojen korjaus ja huolto 3,4 milj. euroa.

Palkkojen ja palkkioiden arvioidaan olevan 42,5 milj. euroa. Henkilösivukulut ovat yhteensä 14,1 milj. euroa. HKL:n keskimääräinen henkilömäärä nousee 11 henkilötyövuodella vuodesta 2014.

Poistot ovat 36,1 milj. euroa vuonna 2015.

Liikelyijäämä on 24,3 milj. euroa. Liikelyijäämän heikkenee edellisestä vuodesta. Suurin syy heikennykseen on infrakorvauslaskutuksen loppuminen ns. vanhasta infraomaisuudesta, jonka osuus on laskutettu infrasopimuksen mukaisesti HSL:ltä vuosina 2010-2014 ja jonka laskutus siis loppuu vuonna 2015. Myös raitio- ja metrol liikenteen kannattavuus heikkenee johtuen mm. mainostulojen laskusta.

Investointeihin kohdistuvia korkokuluja on 4,2 milj. euroa vuonna 2015. Raitioliiikenteen kalustohankintoihin korkokuluja kohdistuu 0,4 milj. euroa ja infrayksikön tuotanto- ja infrainfrainvestointien korkovaikutus on 3,7 milj. euroa. Metrovaunujen hankintoihin kohdistuu korkokuluja 0,04 milj. euroa.

HKL maksama tuottotavoite pääomalle A on 9 % eli 8,4 milj. euroa vuodessa. Lisäksi HKL palauttaa Helsingin kaupungille HSL:ltä laskutettua infraomaisuuden korkotuotot 11,5 milj. euroa. Vastaavat korkotuotot ovat tulona HKL:n liikevaihdossa.

Investointivarausten lisäyksiä on budjetoitu 2,7 milj. euroa ja poistoerojen vähennyksiä 2,6 milj. euroa.

HKL:n investoinnit ovat 132,8 milj. euroa. Vuoden 2015 suurimmat investointikohteet ovat uudet metrovaunut 54,1 milj. euroa, uudet raitiovaunut 12,3 milj. euroa, Jokeri 2:n tunneli 9,3 milj. euroa ja Myllypuron metroaseman peruskorjaus 8,3 milj. euroa.

Uutta ulkopuolista lainaa nostetaan 70,0 milj. euroa vuonna 2015.

Omavaraisuusaste on 57,6 % vuonna 2015.

Vuoden 2015 talousarvion noudattamisohjeiden mukaisesti HKL laatii ympäristötilinpäätöksen vuoden 2015 toiminnastaan.

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2014	1.1.-31.12.2013
LIIKEVAIHTO		
Tuki kaupungilta	7 361 977,63	4 695 393,68
Liikennöintikorvaukset	79 544 710,23	78 102 604,53
Infrakorvaukset	64 533 290,13	61 670 868,79
Muut myyntitulot	183 770,82	178 083,43
	151 623 748,81	144 646 950,43
Valmistus omaan käyttöön	5 756 615,55	6 304 488,30
Liiketoiminnan muut tuotot	17 868 827,33	21 851 669,05
	23 625 442,88	28 156 157,35
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-15 016 946,37	-15 533 680,02
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	-3 759 318,38	-4 051 770,02
Muiden palvelujen ostot	-25 964 951,96	-24 863 514,84
	-44 741 216,71	-44 448 964,88
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-42 999 112,24	-42 065 171,95
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-11 803 837,02	-11 963 933,80
Muut henkilösivukulut	-2 310 594,53	-2 347 130,84
	-57 113 543,79	-56 376 236,59
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-35 992 694,75	-33 634 892,46
	-35 992 694,75	-33 634 892,46
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokratulot	-7 262 747,92	-6 722 589,43
Muut kulut	-936 098,06	-1 324 054,31
	-8 198 845,98	-8 046 643,74
LIIKEYLIJÄÄMÄ	29 202 890,46	30 296 370,11
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	18 194,47	0,00
Muut rahoitustuotot	24 381,00	25 570,54
Korkokulut		
Kaupungin lainasta	-138 086,75	-191 464,30
Muista lainoista	-3 580 972,09	-2 027 237,63
Korvaus peruspääomalle	-8 442 000,00	-8 442 000,00
Infrakorko	-11 321 783,59	-10 926 459,25
Muut rahoituskulut	-1 636,39	-231,79
	-23 441 903,35	-21 561 822,43
YLIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	5 760 987,11	8 734 547,68
YLIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	5 760 987,11	8 734 547,68
Varausten ja rahastojen muutos		
Poistoeron lisäys	-2 340 812,75	-1 437 092,78
Vapaaehtoisten varausten lisäys	-1 064 675,25	-4 970 587,78
	-3 405 488,00	-6 407 680,56
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 355 499,11	2 326 867,12

TASE

VASTAAVAA	31.12.2014	31.12.2013
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	892 988,57	806 671,46
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	146 965,47	341 395,00
	1 039 954,04	1 148 066,46
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	194 710 243,77	208 391 880,44
Kiinteät rakenteet ja laitteet	186 069 230,87	188 398 934,92
Koneet ja kalusto	113 508 697,35	114 416 716,86
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	109 185 986,22	84 173 873,71
	603 474 158,21	595 381 405,93
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	38 306 383,00	38 167 369,75
	38 306 383,00	38 167 369,75
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	6 888 275,76	5 916 292,55
	6 888 275,76	5 916 292,55
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset	23 998 371,88	0,00
	23 998 371,88	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	1 202 617,22	825 004,06
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	8 272 886,66	13 279 117,94
Muut saamiset kunnalta	35 705 459,30	17 437 750,08
Siirtosaamiset	18 678 271,25	327 154,25
Muut saamiset	40 143,17	33 768,28
	63 899 377,60	31 902 794,61
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	156 985,91	150 783,61
	156 985,91	150 783,61
VASTAAVAA YHTEENSÄ	737 763 506,40	672 666 712,91

TASE

VASTATTAVAA	31.12.2014	31.12.2013
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	93 804 124,97	93 804 124,97
Koroton peruspääoma	286 213 492,66	286 213 492,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	12 643 135,92	10 316 268,80
Tilikauden yli-/alijäämä	2 355 499,11	2 326 867,12
	395 016 252,66	392 660 753,55
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET		
Poistoero	40 124 853,69	37 784 040,94
Vapaaehtoiset varaukset		
Investointivaraukset	15 996 271,46	14 931 596,21
	56 121 125,15	52 715 637,15
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	19 035 815,37	21 023 490,86
Lainat rahoituslaitoksilta	207 761 748,28	163 681 439,21
	226 797 563,65	184 704 930,07
Lyhytaikainen		
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	1 987 675,49	1 987 675,49
Lainat rahoituslaitoksilta	5 919 690,93	4 212 373,86
Saadut ennakot	11 423,28	12 555,96
Ostovelat	23 781 579,43	3 455 528,19
Korottomat velat kunnalta/kuntayhty	9 324 004,36	12 704 101,98
Siirtovelat	16 218 535,09	15 832 449,64
Muut lyhytaikaiset velat	2 585 656,36	4 380 707,02
	59 828 564,94	42 585 392,14
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	737 763 506,40	672 666 712,91

RAHOITUSLASKELMA 1000 €

	31.12.2014	31.12.2013
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Tulorahoitus		
Liikelijäämä (-alijäämä)	29 203	30 296
Poistot ja arvonalennukset	35 993	33 635
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442
Infrakorko	-11 322	-10 926
Korkokulut kaupungin lainasta	-138	-191
Muut	-3 540	-2 002
	41 754	42 369
Investoinnit		
Tuotantoinvestoinnit	-23 518	-37 460
Henkilökuljetuksen perusinvestoinnit	-20 701	-45 865
Pysyvien vastaavien myyntituotot	102	2 134
	-44 116	-81 190
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-2 363	-38 821
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikainen		
Muilta saatujen lainojen lisäys	50 000	70 000
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen vähennys	-1 988	-1 988
Muilta saatujen lainojen vähennys	-5 920	-4 212
Lyhytaikainen		
Muilta yrityksiltä saatujen lainojen muutos	1 707	2 106
	43 800	65 906
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutos	-972	-1 696
Yhdistilisaamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-18 268	-17 438
Yhdistilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	0	-13 664
Saamisten muutos, lisäys (-), vähennys(+)	-42 733	2 217
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	5 006	-2 558
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	18 916	1 389
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-3 380	4 652
	-41 431	-27 098
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	2 369	38 808
RAHAVAROJEN MUUTOS	6	-13
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	157	151
Rahavarat 1.1.	151	164
	6	-13

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2014 LIITETIEDOT

1

Laadintaperiaatteet

Tilinpäätös on laadittu suoriteperusteisesti ja siinä on sovellettu voimassa olevaa kirjanpitolakia ja -asetusta. Laskelmissa on noudatettu kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamaa yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän liikelaitoksen ja taseyksikkönä käsiteltävän rahaston kirjanpidollisesta käsittelystä.

2

Liikevaihto

	2014 euroa	2013 euroa	Muutos euroa
HKL-konserni	151 623 748,81	144 646 950,43	6 976 798,38

3

Henkilöstökulut ja luontoisedut

HKL-konserni	2014 euroa	Investointeihin kohdistetut euroa	Yhteensä euroa
Palkat	40 834 844,27	2 164 267,97	42 999 112,24
Eläkekulut	11 216 061,04	587 775,98	11 803 837,02
Muut henkilösivukulut	<u>2 185 470,88</u>	<u>125 123,65</u>	<u>2 310 594,53</u>
	54 236 376,19	2 877 167,60	57 113 543,79
Luontoisedut	<u>28 706,99</u>	<u>0,00</u>	<u>28 706,99</u>
Yhteensä	54 265 083,18	2 877 167,60	57 142 250,78
V. 2013	<u>53 735 752,91</u>	<u>2 667 417,92</u>	<u>56 403 170,83</u>
Muutos edell. vuoteen	529 330,27	209 749,68	739 079,95

4

Poistot Vuoden 1997 alusta HKL:n käyttöomaisuuden poistosuunnitelma tarkistettiin noudattamaan kaupunginvaltuuston 18.9.1996 päättämää ja 14.11.2001 sekä 18.6.2003 muuttamaa Helsingin kaupungin poistosuunnitelmaa. Poistomenetelmä on tasapoisto. Lautakunta päätti poistosuunnitelman sisällöstä 16.12.2004 (357 §), jolloin poistosuunnitelmaan lisättiin poistorajat rakennusten ja rakennelmien sekä raitioteiden peruskorjauksille 1.1.2004 alkaen.

TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2014 LIITETIEDOT

5

Valtionavustus länsimetron rakentamiseen

Länsimetroon rakentamiseen saatu vuotta 2013 koskeva avustus 12.768.235,18 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuoden 2014 alussa. Avustus on kirjattu vuodelle 2014 ja se tilitettiin Länsimetro Oy:lle vuoden 2014 aikana. Avustus on läpikulkuerä HKL:n kirjanpidossa.

Länsimetron rakentamiseen saatava vuotta 2014 koskeva avustus 18.260.955,16 euroa on laskutettu liikennevirastolta vuonna 2015 ja kirjattu HKL:n tilinpäätöksessä 2014 siirtosaamisiin liikennevirastolta. Länsimetro Oy:n ostolasku ko. avustuksesta on kirjattu HKL:n ostovelkoihin tilinpäätöksessä 2014. Länsimetro Oy on kirjannut avustuksen myyntisaamisiin tilinpäätöksessään 2014. Valtionavustus käsitellään HKL:n kirjanpidossa läpikulkueränä.

5.1

POISTOSUUNNITELMA

Kvsto 18.9.1996 , 14.11.2001, 18.6.2003, 29.11.2006 ja 11.5.2011

Jlk 16.12.2004 357§

Poistoryhmä	Poistorajat vuotta
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	
Aineettomat oikeudet	3 - 5
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5
AINEELLISET HYÖDYKKEET	
Rakennukset ja rakennelmat	
Asuinrakennukset	30 - 50
<i>Asuinrakennusten peruskorjaukset</i>	10 - 50
Hallinto- ja laitosrakennukset	30 - 50
<i>Hallinto- ja laitosrakennusten peruskorjaukset</i>	10 - 40
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20 - 40
<i>Tehdas- ja tuotantorakennusten peruskorjaukset</i>	10 - 30
Talousrakennukset	10 - 20
Vapaa-ajan rakennukset	20 - 30
Kiinteät rakenteet ja laitteet	
Maa- ja vesirakenteet	15 - 30
Ratarakenteet	30 - 40
<i>Raitioteiden peruskorjaukset</i>	35
Johtoverkostot ja laitteet	10 - 40
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 - 40
Liikenteen ohjauslaitteet	8 - 10
Sillat ja laiturit	10 - 30
Koneet ja kalusto	
Raidekalusto	30
<i>Raidekaluston peruskorjaukset</i>	10 - 15
Muut kuljetusvälineet	6 - 12
Muut koneet ja kalusto	3 - 10

5.2

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT

	2014	2013
HKL-Liikelaitos		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Atk- ohjelmistot	257 221,66	223 270,31
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset		
Asuinrakennukset	122 754,43	216 454,41
Hallinto- ja laitusrakennukset	7 149 467,70	6 519 376,39
Tehdas- ja tuotantorakennukset	2 877 545,19	2 871 996,79
Muut rakennukset	<u>712 720,35</u>	<u>694 472,56</u>
	10 862 487,67	10 302 300,15
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	3 905 476,87	3 819 825,55
Johtoverkostot ja laitteet	891 018,25	883 727,08
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	<u>7 373 488,08</u>	<u>5 719 891,25</u>
	12 169 983,20	10 423 443,88
Koneet ja kalusto		
Muut kuljetusvälineet	79 795,33	288 559,79
Muut koneet ja kalusto	<u>280 975,09</u>	<u>1 092 730,98</u>
	360 770,42	1 381 290,77
HKL-Liikelaitos yhteensä	23 650 462,95	22 330 305,11
HKL-Raitoliikenne		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Atk- ohjelmistot	70 083,81	104 227,21
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
Liikennevälineet	6 301 604,20	5 927 915,90
Muut kuljetusvälineet	425 417,93	313 431,29
Muut koneet ja kalusto	<u>1 354 230,78</u>	<u>691 321,49</u>
	8 081 252,91	6 932 668,68
HKL-Raitoliikenne yhteensä	8 151 336,72	7 036 895,89

HKL-Metroliikenne yhteensä	2014	2013
Aineelliset hyödykkeet		
Koneet ja kalusto		
Liikennevälineet	3 740 272,22	4 051 351,41
Muut kuljetusvälineet	7 092,41	11 375,79
Muut koneet ja kalusto	<u>443 530,45</u>	<u>204 964,26</u>
	4 190 895,08	4 267 691,46
HKL-Metroliikenne yhteensä	4 190 895,08	4 267 691,46
Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos	35 992 694,75	33 634 892,46
Poistot taseryhmittäin		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Atk- ohjelmistot	327 305,47	327 497,52
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset		
Asuinrakennukset	122 754,43	216 454,41
Hallinto- ja laitosrakennukset	7 149 467,70	6 519 376,39
Tehdas- ja tuotantorakennukset	2 877 545,19	2 871 996,79
Muut rakennukset	<u>712 720,35</u>	<u>694 472,56</u>
	10 862 487,67	10 302 300,15
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	3 905 476,87	3 819 825,55
Johtoverkostot ja laitteet	891 018,25	883 727,08
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	<u>7 373 488,08</u>	<u>5 719 891,25</u>
	12 169 983,20	10 423 443,88
Koneet ja kalusto		
Liikennevälineet	10 041 876,42	9 979 267,31
Muut kuljetusvälineet	512 305,67	613 366,87
Muut koneet ja kalusto	<u>2 078 736,32</u>	<u>1 989 016,73</u>
	12 632 918,41	12 581 650,91
Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos	35 992 694,75	33 634 892,46

5.3

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja investointien vastaavuudesta vuosina 2013-2017 (1 000 e)

	2014	2013
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot	41 100	38 063
Keskimääräisten poistonalaisten investointien oma hankintamer	115 242	120 131
Ero, euroa	-74 142	-82 069
Ero, %	-64 %	-68 %

Investointi- ja poistotason poikkeamaan vaikuttavat muun muuassa uuden metro- ja raitiovaunukaluston hankinta, bussijokeri-investointi sekä laajat peruskorjausinvestoinnit.

6 PYSYVIEN VASTAAVIEN JA MUIDEN PITKÄVAIKUTTEISTEN
 MENOJEN MUUTOKSET V. 2014

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineettomat oikeudet

Poistamaton hankintameno 1.1.	806 671,46
Lisäykset tilikaudella (+)	180 927,10
Siirrot erien välillä (+/-)	232 695,48
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-327 305,47
Poistamaton hankintameno 31.12.	892 988,57

Ennakkomaksut

Poistamaton hankintameno 1.1.	341 395,00
Lisäykset tilikaudella (+)	38 265,95
Siirrot erien välillä (+/-)	-232 695,48
Poistamaton hankintameno 31.12.	146 965,47

AINEELLISET HYÖDYKKEET

Rakennukset

Poistamaton hankintameno 1.1.	208 391 880,44
Lisäykset tilikaudella (+)	1 416 268,97
Siirrot erien välillä (+/-)	-4 235 417,97
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-10 862 487,67
Poistamaton hankintameno 31.12.	194 710 243,77

Kiinteät rakenteet ja laitteet

Poistamaton hankintameno 1.1.	188 398 934,92
Lisäykset tilikaudella (+)	7 902 110,72
Siirrot erien välillä (+/-)	1 724 001,49
Siirrot hallintokuntien välillä (+/-)	214 166,94
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-12 169 983,20
Poistamaton hankintameno 31.12.	186 069 230,87

Koneet ja kalusto

Poistamaton hankintameno 1.1.	114 416 716,86
Lisäykset tilikaudella (+)	9 668 448,64
Vähennykset tilikaudella (-)	-102 317,90
Siirrot erien välillä (+/-)	2 158 768,16
Sumu-poistot tilikaudella (-)	-12 632 918,41
Poistamaton hankintameno 31.12.	113 508 697,35

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Poistamaton hankintameno 1.1.	84 173 873,71
Lisäykset tilikaudella (+)	39 614 631,74
Vähennykset tilikaudella (-)	-14 955 167,55
Siirrot erien välillä (+/-)	352 648,32
Poistamaton hankintameno 31.12.	109 185 986,22

SIJOITUKSET

Osakkeet ja osuudet

Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet

Hankintameno 1.1.	32 411 025,69
Lisäykset tilikaudella (+)	139 013,25
Kirjanpitoarvo 31.12.	32 550 038,94

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet

Hankintameno 1.1.	5 704 854,87
Siirrot erien välillä (+/-)	-4 865 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	839 854,87

Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuudet

Hankintameno 1.1.	4 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 000,00

Muut osakkeet ja osuudet

Hankintameno 1.1.	47 489,19
Siirrot erien välillä (+/-)	4 865 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 912 489,19

7

Pienkalusto	Kulutileille kirjattu pienkalusto	880 048,02 euroa
	Irtaimistorekisteristä poistoina	
	kirjatut kulut	<u>143 308,28 euroa</u>
	Pienkalusto yhteensä	1 023 356,30 euroa
		=====
	(Pienkalusto v. 2013: 1 724 500,14 euroa).	

8

Vaihto-omaisuus

	2014	2013	Muutos
Aineet ja tarvikkeet	6 888 275,76	5 916 292,55	971 983,21

9

Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet

Nimi ja kotipaikka: Kiinteistö Oy Kaisaniemen Metrohalli, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	9 592 kpl
Omistusosuus	62 % (=9 592/15 450)
Äänivaltaosuus	62 %
Osakkeiden nimellisarvo	17,00 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	15 865 456,24 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	-48 667,84 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	23 707 944,18 euroa, 31.12.2013

Nimi ja kotipaikka: Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	20 712 kpl
Omistusosuus	100 %
Äänivaltaosuus	100 %
Osakkeiden nimellisarvo	98,91 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	12 193 368,07 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	0,00 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	29 341 591,08 euroa, 31.12.2013

Nimi ja kotipaikka: Suomenlinnan Liikenne Oy, Toinen linja 7 A, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	6 000 kpl
Omistusosuus	100 %
Äänivaltaosuus	100 %
Osakkeiden nimellisarvo	84,09 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	884 811,24 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaa	46 200,87 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	539 543,66 euroa, 31.12.2013

Nimi ja kotipaikka: Kiinteistö Oy Mosaiikkitorin Pysäköintilaitos, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	308 kpl
Omistusosuus	72 % (= 308/428)
Äänivaltaosuus	72 %
Osakkeiden nimellisarvo	84,09 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	3 606 403,39 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaa	-98 427,78 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	4 418 760,88 euroa, 31.12.2013

9.1

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet

Nimi ja kotipaikka: Kiinteistö Oy Helsingin Tapulikaupungintie 5, Helsinki

Osakkeiden lukumäärä	40 kpl A-osakkeita 70 kpl B-osakkeita
Omistusosuus	36 % (= 110/308)
Äänivaltaosuus	36 %
Osakkeiden nimellisarvo	33,64 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	839 854,87 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaa	18 461,31 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	3 287 144,13 euroa, 31.12.2013

9.2

Yhteisyhteisöosakkeet

<u>Nimi ja kotipaikka:</u>	<u>Kiinteistö Oy Espoon Terminaali</u>
Osakkeiden lukumäärä	4 000 kpl
Omistusosuus	Helsinki 50% (=4 000/8 000)
Äänivaltaosuus	50 %
Osakkeiden nimellisarvo	1,00 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	4 000,00 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	0,00 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	8 000,00 euroa, 31.12.2013

9.3

Muut osakkeet ja -osuudet

<u>Nimi ja kotipaikka:</u>	<u>Kiinteistö Oy Helsingin Ruoholahden Parkki, Helsinki</u>
Osakkeiden lukumäärä	141 kpl
Omistusosuus	9,2 % (=141/1 530)
Äänivaltaosuus	9,2 %
Osakkeiden nimellisarvo	320 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	0,00 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	-44 101,34 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	12 108 806,04 euroa, 31.12.2013

<u>Nimi ja kotipaikka:</u>	<u>Länsimetro Oy, Tapiontori 3 A, 02070 Espoo</u>
Osakkeiden lukumäärä	140 kpl
Omistusosuus	Helsinki 15 % (= 140/900)
Äänivaltaosuus	15 %
Osakkeiden nimellisarvo	1 000 euroa/kpl
Osakkeiden kirjanpitoarvo	4 865 000,00 euroa, 31.12.2014
Tulos viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	33 656,98 euroa, 31.12.2013
Oma pääoma viimeksi vahvistetun tilinpäätöksen mukaan	17 184 710,08 euroa, 31.12.2013

10

Vieras pääoma Myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua erääntyvät lainat:

	Euroa
HKL-Metroliikenteellä on lainaa kaupungilta metrovaunuhankintojen rahoittamiseen jäljellä	2 874 360,73
HKL-Raitioliikenteellä on lainaa kaupungilta raitiovaunuhankintojen rahoittamiseen jäljellä	8 210 752,64

(Em. kaupungilta erääntyvät lainat yhteensä 11 085 113,37 €)

HKL-Raitoliikenteellä on lainaa kalusto- hankintoihin Nordic Investment Bankilta jäljellä	22 641 509,43
HKL-Liikelaitoksella on lainaa Nordic Investment Bankilta jäljellä	15 094 339,62
HKL-Liikelaitoksella on lainaa European Investment Bankilta jäljellä	<u>129 994 057,78</u>
Erääntyvät lainat yhteensä	178 815 020,20 =====
HKL-konsernin sisäiset lainat: HKL-Raitoliikenteellä on sisäistä lainaa HKL-Liikelaitokselta jäljellä	6 347 266,08

11

Leasing- ja vuokravastuut

Seuraavalla tilikaudella maksettavat	34 471,18
Myöhemmin maksettavat	<u>62 858,65</u>
Yhteensä	97 329,83 =====
Tilinpäätös 31.12.2013:	
Leasing- ja vuokravastuut v. 2014	25 084,38
Leasing- ja vuokravastuut 1.1.2015 alkaen	<u>63 963,63</u>
	89 048,01 =====

12 Oikeudenkäynnit ja viranomaismenettelyt

Metron automatisoinnin hankinta/sopimuserimielisyydet

Siemens Oy on vaatinut Helsingin käräjäoikeudessa vahvistuskanteella HKL:ää suorittamaan HKL:n vähentämän kauppahinnan osan koskien hankintasopimuksen 2. maksuerää. HKL:n tekemä vähennys perustuu Siemensin oleelliseen viivästykseen toimituserän 1 osalta hankintasopimuksen viivästyssakkoja koskeviin ehtoihin. HKL:n viivästyksen vuoksi hankintasopimuksen mukaisesti tekemän vähennyksen määrä 2. maksuerästä on yhteensä 606 371,06 euroa. Asian käsittely on kesken Helsingin käräjäoikeudessa.

Metron automatisoinnin hankinta/Herttoniemen vesivahinko

Herttoniemen metroaseman teknisissä tiloissa tapahtui helmikuussa 2010 vesivahinko, jonka seurauksena metron automatisointihankkeeseen liittyviä kaapeleita mahdollisesti vaurioitui. Hankintasopimuksessa oli edellytetty, että Siemensillä on riittävä vakuutus esinevahinkojen varalta. Siemensin vakuutusyhtiö Pohjola Vakuutus Oy on suorittanut va-

kuutuksesta Siemensille vakuutuskorvauksen vaurioituneista kaapeleista. Pohjola Vakuutus Oy on vaatinut Helsingin käräjäoikeudessa 18.12.2012 HKL:ää suorittamaan regressinä Pohjola Vakuutus Oy:n suorittaman vakuutuskorvauksen yhteensä n. 400 000 euroa. HKL kiistää vaatimuksen perusteeltaan ja määrältään. Asian käsittely on kesken Helsingin käräjäoikeudessa.

M300-junien hankintaa koskeva hankintayksikön päätös

HKL:n johtokunta päätti 16.10.2012 oikeuttaa liikennelaitoksen hankimaan metrojunia yhteensä enintään 154.000.000 euron kokonaishintaan. Siemens Oy valitti hankintapäätöksestä markkinaoikeuteen ja vaati hyvitysmaksua. Markkinaoikeus hylkäsi Siemensin vaatimuksen markkinaoikeudessa. Asian käsittely on kesken korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Metron automatisointihankintaa koskevien sopimusten purkamisen ja niihin liittyvä vahingonkorvausvaatimus

HKL:n johtokunta oikeutti 18.12.2014 purkamaan HKL:n ja Siemensin väliset metron automatisointia koskevat hankintasopimukset. HKL purki hankintasopimukset 21.1.2015 Siemensille todisteellisesti tiedoksi annetulla kirjeellä.

Puretun Helsingin metron automatisointia koskeneen hankintasopimuksen kauppahinta oli 99,9 milj. euroa. HKL on suorittanut ko. sopimuksen perusteella Siemensille maksueriä yhteensä 24,6 milj. euroa, joka sisältää vuonna 2012 sovitun etenemissopimuksen mukaisia ns. LOP-maksuja 1,8 milj. euroa. Metrovarikon laajennuksen automatisointia koskevan hankintasopimuksen kauppahinta oli 18,1 milj. euroa, ko. sopimuksen perusteella HKL on suorittanut Siemensille maksueriä 13,4 milj. euroa, sopimuksen purkumennettely on vielä kesken. Puretun Länsimetron automatisointia koskeneen hankintasopimuksen kauppahinta oli 56,3 milj. euroa, ko. sopimuksen perusteella Länsimetro Oy on suorittanut Siemensille maksueriä 11,3 milj. euroa. Länsimetroa koskevat maksuerät eivät ole HKL:n kirjanpidossa.

HKL vaatii Siemensia purun johdosta palauttaman koko maksetun kauppahinnan, HKL voi tarvittaessa käyttää tässä Siemensin antamia vakuuksia. HKL:llä tulee olemaan Siemensia kohtaan hankintasopimusten purkamiseen liittyvä vahingonkorvausvaatimus, jonka suuruus on kymmeniä miljoonia euroja.

Siemens on kirjelmöinyt HKL:lle, ettei purkuun ole sopimuksenmukaisia perusteita, ja on julkisuuteen antamassa tiedotteessa indikoidut tulevaisuutta esittämään HKL:ää kohtaan vaateita, joiden määrä Siemensin mukaan on yli sata miljoonaa euroa.

Todennäköistä on, ettei purkuun liittyvistä erimielisyyksistä päästä neuvottelemalla sovintoon, vaan että erimielisyyksien ratkaiseminen siirtyy yleiseen tuomioistuimeen. Osapuolten vaatimukset tulevat yksilöitymään ja määrittämään haasteessa ja vastahaasteessa.

HKL toteaa joutuneensa viimeisenä vaihtoehtona turvautumaan purkuun, koska Siemens ei ole täyttänyt sopimuksen mukaisia velvoitteita aikataulun ja toimituksen sisällön osalta ja kun käydyissä neuvotteluissa ei saavutettu sellaista ratkaisua, joka olisi ollut toimituksen sisällön, aikataulun ja kustannusten kannalta ollut HKL:lle mitenkään hyväksyttävissä. HKL katsoo, että purkuun on ollut asianmukaiset perusteet. Siemensin kaikki vaatimukset asiassa ovat näin perusteettomia.

Automaattimetrohankkeen käsittely HKL:n taseessa 31.12.2014 on kuvattu sivulla 16.

13

Kirjanpitoaineiston säilytys

Tasekirja säilytetään paperilla. Muu kirjanpitoaineisto säilytetään paperilla ja/tai tietojärjestelmissä noudattaen kirjanpitolain ja -asetuksen vaatimia säilytysaikoja.

Ostolaskujen arkistointi

Hankintapalvelut hoitaa HKL-yritysten ostolaskutositteiden (liitteineen) arkistoinnin sähköisesti.

14

Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositteiden lajeista sekä säilytystavoista

14.1

Kirjanpitokirjat

Tasekirja I ja II, erikseen sidottuna

Tositepäiväkirja, CD-levyllä

Päiväkirja, CD-levyllä

Pääkirja, CD-levyllä

Ostoreskontra, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä

Saatavareskontra, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä

Käyttöomaisuusrekisteri, CD-levyllä

Asuntokiinteistöjen vuokrankantoluettelot (taulukkolaskentapohjainen), tietojärjestelmässä ja paperitulosteina

Kiinteistöluettelot (taulukkolaskentapohjainen), tietojärjestelmässä ja paperitulosteina

Palkkatiedostot:

- Henkilöstöhallinnon informaatiojärjestelmässä ja paperitulosteina
- Tuntipalkkaisten työntekijöiden palkanlaskentajärjestelmässä ja paperitulosteina

Vaihto-omaisuuskirjanpito, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä

Varastomäärä- ja arvoluettelot, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä

Irtaimistorekisteri, paperitulosteina ja tietojärjestelmässä.

14.2

Tositelajit

Kaikki tositteet säilytetään paperitulosteina ja/tai tietojärjestelmässä. Tositelajit ovat:

- Varastotositteet
- Myyntitositteet
- Ostotositteet

- Käyttöomaisuusositteet
- Kassatositteet
- Pankkitositteet
- Talpan tositteet
- Henkilöstökassatositteet
- HKL-yritysten sisäiset muistiotositteet
- Valmistus omaan käyttöön -muistiotositteet
- Muistiotositteet
- Liittymäositteet
- Tuloksen kirjausositteet
- Korkolaskut
- Kaudenvaihdekirjausositteet

INVESTOINNIT

	Toteutunut 31.12.2014	Investointibudjetti 2014	Ero
HKL-Liikelaitos			
Tuotantoinvestoinnit			
Aineettomat oikeudet	140 138,51	30 000,00	110 138,51
Tehdas- ja tuotantorakennukset	4 372 029,70	5 180 000,00	-807 970,30
Koneet ja kalusto	0,01	0,00	0,01
Atk-laitteet	0,00	40 000,00	-40 000,00
Osakkeet ja osuudet	139 013,25	0,00	139 013,25
Yhteensä	4 651 181,47	5 250 000,00	-598 818,53
Joukkoliikenteen perusinvestoinnit			
Aineettomat oikeudet	32 754,59	120 000,00	-87 245,41
Hallinto- ja laitosrakennukset	4 978 797,87	9 730 000,00	-4 751 202,13
Tehdas- ja tuotantorakennukset	0,00	200 000,00	-200 000,00
Muut rakennukset	1 287 323,10	4 010 777,00	-2 723 453,90
Kiinteät rakenteet, maa- ja vesirakenteet	19 986 696,60	14 320 000,00	5 666 696,60
Kiinteät rakenteet, johtoverkostot ja -laitteet	1 311 575,20	1 465 000,00	-153 424,80
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	-6 987 333,69	33 308 000,00	-40 295 333,69
Henkilö-, paketti- ja erikoisautot	0,00	40 000,00	-40 000,00
Muu koneet ja kalusto	91 204,68	440 000,00	-348 795,32
Yhteensä, brutto	20 701 018,35	63 633 777,00	-42 932 758,65
HKL-Liikelaitos yhteensä	25 352 199,82	68 883 777,00	-43 531 577,18

HKL-RAITIOLIIKENNE			
Aineettomat oikeudet	21 120,00	200 000,00	-178 880,00
Raitiovaunut	9 394 078,72	7 045 000,00	2 349 078,72
Raitiovaunujen vaihto-osat	1 364 058,00	1 562 000,00	-197 942,00
Henkilö-, paketti- ja erikoisautot	104 139,35	128 000,00	-23 860,65
Liikkuvat työkoneet	128 875,00	640 000,00	-511 125,00
Muut koneet ja kalusto	233 540,72	290 000,00	-56 459,28
HKL-Raitioliikenne yhteensä	11 245 811,79	9 865 000,00	1 380 811,79
HKL-METROLIIKENNE			
Aineettomat oikeudet	25 179,95	622 000,00	-596 820,05
Metrovaunut	5 775 109,32	4 050 000,00	1 725 109,32
Metrovaunujen vaihto-osat	724 618,74	1 430 000,00	-705 381,26
Liikkuvat työkoneet	305 732,28	640 000,00	-334 267,72
Muut koneet ja kalusto	473 993,85	735 000,00	-261 006,15
Atk-laitteet	316 020,01	110 000,00	206 020,01
HKL-Metroliikenne yhteensä	7 620 654,15	7 587 000,00	33 654,15
Helsingin kaupungin liikennelaitos			
YHTEENSÄ	44 218 665,76	86 335 777,00	-42 117 111,24

TUNNUSLUVUT	31.12.2014	31.12.2013
Toiminnan laajuus		
Liikevaihto, milj. €	151,6	144,6
Liikevaihdon muutos, %	4,8	3,5
Tulos ja kannattavuus		
Liikevoitto, milj. €	29,2	30,3
Liikevoitto, %	19,3	20,9
Rahoitustulos, %	27,5	29,3
Voitto, %	3,8	6,0
Kokonaispääoman tuotto, %	4,1	4,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %	4,4	5,1
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,0	3,7
Rahoitus		
Omavaraisuusaste, %	61,2	66,2
Quick ratio	1,1	0,8
Current ratio	1,2	0,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	169,1	136,5
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	14 999	12 643
Lainakanta 31.12., 1 000 €	234 705	190 905
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0
Investointien tulo-rahoitus, %	94,4	50,8
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-126 114	-152 488
Lainanhoitokate	3,9	5,3
Kassan riittävyys, pv	0,3	0,3
Muut tunnusluvut		
Henkilöstö keskimäärin	1 079	1 046
Liikevaihto/henkilö (1000 €)	141	138
Paikkakilometrit, milj	2 729,7	2 720,5
Paikkakilometrikustannus (€)	0,058	0,056

TOIMINNAN LAAJUUS

Liikevaihdon muutos, % 100 x Liikevaihdon muutos / Liikevaihto edellisellä kaudella

TULOS JA KANNATTAVUUS

Liikevoitto, % 100 x Liikelylijäämä / Liikevaihto

Rahoitustulos, % 100 x (Liikelylijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot) / Liikevaihto

Voitto, % 100 x Yli-/alijäämä ennen varauksia / Liikevaihto

Kokonaispääoman tuotto, % 100 x (Liikelylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut) / Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella

Sijoitetun pääoman tuotto, % 100 x (Liikelylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut) / (Oma pääoma+ Sijoitettu korollinen vieras pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, % 100 x (Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä + Kunnalle maksetut korkokulut + Korvaus peruspääomasta) / (Oma pääoma + Lainat kunnalta/kuntayhtymältä + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

RAHOITUS

Omavaraisuusaste, % 100 x Oikaistu oma pääoma / (Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakomaksut)

Quick ratio (Rahat ja pankkisaamiset + Rahoitusarvopaperit + Lyhytaikaiset saamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Current ratio (Vaihto-omaisuus + Lyhytaikaiset saamiset + Rahoitusarvopaperit + Rahat ja pankkisaamiset) / (Lyhytaikainen vieras pääoma – Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % 100 x (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Lainakanta 31.12., 1 000 e Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainasaamiset 31.12., 1 000 e Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Investointien tulorahoitus, % 100 x (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset - Tuloverot) / Investointien omahankintameno

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 € Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta tilinpäätösvedeltä ja neljältä edelliseltä vuodelta

Lainanhoitokate (Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä + Poistot ja arvonalentumiset + Korke-kulut - Tuloverot) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

MUUT TUNNUSLUVUT

Liikevaihto / henkilö (1 000 €) Liikevaihto / Henkilöstö keskimäärin

Paikkakilometrikustannus Kulut ennen varauksia / paikkakilometrit

MATKUSTAJAMÄÄRÄT JA LINJAKILOMETRIT VUONNA 2014

	Matkat (milj.)		Linjakilometrit (milj.)	
	Toteu- tunut 2014	Muutos-% vuoteen 2013	Toteu- tunut 2014	Muutos-% vuoteen 2013
Raitiliikenne				
Matkat	55,49	-2,15		
Linjakm			5,48	-1,47
Metroliikenne				
Matkat	62,13	-2,17		
Linjakm			14,84	0,58
Vesiliikenne				
Suomenlinnan lautta				
Matkat	1,78	0,68		
Yhteensä	119,401	-2,12	20,33	0,02

Vesiliikenne:

Suomenlinnan Liikenne Oy

MATKUSTAJAKILOMETRIT JA PAIKKAKILOMETRIT VUONNA 2014

Helsingin sisäinen liikenne	Toteutuneet 2014	Toteutuneet 2013	Muutos -% votteen 2013 + lis. - väh.
	milj. km	milj. km	
Matkustajakilometrit			
-Raitioliikenne	121,53	124,19	-2,15
-Metroliikenne	392,03	400,73	-2,17
-Suomenlinnan lautta	4,81	4,78	0,67
Yht.	518,36	529,70	-2,14
Paikkakilometrit			
-Raitioliikenne	592,35	595,57	-0,54
-Metroliikenne	2137,33	2124,94	0,58
Yht.	2729,68	2720,51	0,34
Matkustajakilometrit/ paikkakilometrit x 100			
-Raitioliikenne	20,52	20,85	-1,61
-Metroliikenne	18,34	18,86	-2,74

Tilinpäätös 31.12.2014

HKL-LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN EHDOTUS HELSINGIN
KAUPUNGINHALLITUKSELLE

HKL-liikelaitoksen johtokunta toteaa, että 2 340 812,75 euron poistoeron lisäyksen ja 1 064 675,25 euron suuruisen investointivarauksen lisäyksen jälkeen tilikauden tulos on 2 355 499,11 euroa.

Helsingissä 26. päivänä helmikuuta 2015

Tilinpäätöksen allekirjoitus:

_____
Tuomas Rantanen, johtokunnan puheenjohtaja / Hanne Owen, varajäsen

_____
Riina Simonen, johtokunnan varapuheenjohtaja / Pekka Aimonaho, varajäsen

_____
Sakari Oka, jäsen / Eva Buddas, varajäsen

_____
Marjaana Syrjälä, jäsen / Tuomo Valve, varajäsen

_____
Kari Kälviä, jäsen / Anja Malm, varajäsen

_____
Lilja Tamminen, jäsen / Vesa Virri, varajäsen

_____
Ari Lehtinen / Heidi Lehikoinen, varajäsen

_____
Sinikka Vepsä, jäsen / Jouni Uusikivi, varajäsen

_____
Kimmo Kokkila, jäsen / Maria Landen, varajäsen

_____
Ville Lehmuskoski
toimitusjohtaja, HKL-liikelaitos